

ESAO vadlīnijas par transfertcenu piemērošanu finansēšanas darījumos gala redakcijā (2) (3/14/20)

Turpinot rakstu sēriju par **ESAO izdoto gala versiju transfertcenu noteikšanas vadlīnijām finansēšanas darījumos**, piedāvājam ieskatu pārējos nosacījumos, kas jāņem vērā, lai precīzi definētu plānoto finansēšanas darījumu starp saistītām pusēm pirms tā cenas (vērtības) noteikšanas. Ir nepieciešams skaidri definēt pašu darījumu, tā būtību, mērķi un nosacījumus, kā arī atbilstību finansēšanas darījuma kritērijiem.

- *Darījuma ekonomiskais konteksts.* Precīzai finansēšanas darījuma definēšanai jāveic arī detalizēta darījuma apstākļu analīze saskaņā ar pieciem salīdzināmības faktoriem (līgumiskie nosacījumi; darījuma funkcionālā analīze; finansējuma nosacījumi; ekonomiskie apstākļi (situācija tirgū); stratēģija). Atšķirībā no vadlīniju projekta, gala versija uzsver darījuma pušu veiktās saimnieciskās darbības stratēģijas apstākļu nozīmi. Piemēram, neatkarīgs aizdevējs varētu būt gatavs aizdot līdzekļus uzņēmumam, kas iesaistīts saimnieciskās darbības reorganizācijā vai veic apvienošanos, ar nosacījumiem, kas netiku piemēroti citādā situācijā, proti, ja uzņēmums turpinātu darboties bez izmaiņām.
- *Kredītreitinga noteikšana.* Vadlīniju gala versija sīkāk apraksta kredītreitinga analīzē veicamos soļus, iekļaujot informāciju par aizdevēja un aizņēmēja kredītreitinga noteikšanu un to ietekmējošiem apstākļiem (reorganizācija, jaunuzņēmums, u.c.). ESOA uzsver gan neatkarīgo aģentūru izsniegto kredītreitingu izmantošanas iespēju, gan arī kvalitatīvo un kvantitatīvo kritēriju analīzi, izmantojot publiski pieejamus rīkus un metodoloģijas, kas replicē kredītreitinga noteikšanas procesu, kā pausts vadlīnijās:

"Ja starptautiskas uzņēmumu grupas dalībniekiem ir pieejams neatkarīgas kredītreitingu aģentūras publicēts kredītreitings, tam var būt liela loma grupas ietvaros veikto finansēšanas darījumu analīzē. Tomēr vairumā gadījumu šādi kredītreitingi ir pieejami tikai visai grupai vai galvenajam uzņēmumam. Pieeja, ko bieži izmanto uzņēmuma kredītreitinga noteikšanā, ir uzņēmuma individuālo īpašību un apstākļu kvantitatīvā un kvalitatīvā analīze, izmantojot publiski pieejamus finanšu instrumentus vai neatkarīgu kredītreitingu aģentūru metodoloģiju, lai replicētu procesu, kas izmantots grupas kopējā kredītreitinga noteikšanā. Šī pieeja paredz iespēju ņemt vērā kredītspējas uzlabojumu, ko uzņēmums varētu gūt no dalības grupā."

Tomēr pastāv arī iespēja grupas kopējo kredītreitingu piemērot tās dalībniekiem, taču to uzskata par pamatotu tikai tad, ja izpildās šādi nosacījumi:

1. Uzņēmuma individuālais kredītreitings un netiešās garantijas no līdzdalības grupā nesniedz objektīvu rezultātu;
2. Uzņēmums gūst būtisku labumu no netiešā grupas atbalsta;
3. Uzņēmuma kredītspēja būtiski neatšķiras no grupas kopējiem rādītājiem.

Atziņas un ieteikumi

- ESOA TP vadlīnijas finansēšanas darījumiem sniedz atbalstu objektīvi pamatotas darījuma cenas (vērtības) noteikšanā. Vadlīniju izdošana liecina par grupas finansēšanas darījumu aktualitāti un korektas transfertcenas piemērošanas nepieciešamību.
- Kredītreitings ir viens no būtiskiem faktoriem, nosakot finansēšanas darījumam piemērojamo procentu likmi, ko TP audita laikā arvien biežāk vērtē VID. Tā kā kredītreitinga noteikšanā nav vienota formāta, uzņēmumiem paveras objektīvi pamatotas manevrēšanas iespējas.

- Ja aizņēmējs ir ieguvis kredītreitingu no neatkarīgas kredītreitinga aģentūras (piemēram, Moody's vai Standard & Poor's), to var izmantot finansēšanas darījumu TP analīzē. Diemžēl Latvijā šādu kredītreitingu ir saņēmuši ļoti maz uzņēmumu – galvenokārt tie ir biržā kotēti starptautiskie uzņēmumi. Pastāv arī citas iespējas noteikt uzņēmumu kredītreitingu, piemēram, starptautiska uzņēmumu grupa var saviem spēkiem izstrādāt kredītreitinga metodoloģiju, kas izmantojama grupas uzņēmumu kredītspējas noteikšanā. Šādā gadījumā aprēķiniem jābūt pamatotiem un grupai jāspēj paskaidrot, kāpēc izvēlēts katrs no kvantitatīvajiem vai kvalitatīvajiem kredītreitinga aprēķina kritērijiem. PwC ir plaša pieredze kredītreitinga noteikšanas metodikas izstrādē, taču viens "izmērs" neder visiem, it īpaši situācijās, kad grupas uzņēmumu darbība ir diversificēta dažādās nozarēs.
- Līdzīgi kā cita veida saistīto pušu darījumos, arī grupas ietvaros veiktajos finansēšanas darījumos piemēroto transfertcenu galvenais objektivitātes rādītājs ir spēja tās pamatot, taču pamatojumam jābalstās uz konkrētiem faktiem un apstākļiem.